

**KOMPLEKSOWA AMBULATORYJNA OPIEKA SPECJALISTYCZNA
NAD PACJENTEM ZAKAŻONYM HIV, LECZONYM LEKAMI
ANTYRETROWIRUSOWYMI (ARV) - (KAOS-HIV)
ZASADY REALIZACJI**

Charakterystyka problemu zdrowotnego

AIDS jest to choroba zakaźna, której drogą zakażenia są głównie kontakty seksualne, bądź naruszenie ciągłości tkanek ciała. Dotyczy ona nie tylko populacji szczególnie narażonych na ryzyko zakażenia jak: narkomani, związki homoseksualne, dializowani, leczeni preparatami krwiopochodnymi itp., ale także przedstawiciele każdej grupy społecznej we wszystkich przedziałach wiekowych. W populacji zakażonych obserwuje się stały wzrost odsetka osób o orientacji heteroseksualnej. Wzrost liczby zakażeń HIV wiąże się ze znacznymi kosztami społecznymi i finansowymi (koszt leczenia antyretrowirusowego 1 osoby wynosi około 40.000 zł rocznie).

Jak wynika z danych skumulowanych, w Polsce od początku epidemii, tj. od 1985 r. do połowy 2011 r. wykryto 14 562 przypadków zakażenia wirusem HIV, wśród których było co najmniej 5 751 zakażonych w związku z używaniem narkotyków. Każdego roku wykrywa się średnio 600 - 800 zakażeń. Ogółem, od 1986 roku odnotowano 2 576 zachorowań na AIDS; zmarło ponad 1 091 pacjentów. Szacuje się, że w Polsce ogólna liczba żyjących osób zakażonych HIV lub chorych na AIDS wynosi około 30 tysięcy, z czego około 20% to kobiety.

Od roku 2000 zauważa się spadek liczby zakażeń związanych ze stosowaniem narkotyków drogą dożylną oraz wzrost liczby zakażeń poprzez ryzykowne kontakty seksualne, często połączone ze stosowaniem środków psychoaktywnych. Istotnym problemem zdrowotnym i społecznym jest ryzyko transmisji odmatczynej HIV, które w grupie kobiet nie poddających się profilaktyce na terenie Europy wynosi 15–30%. Do ok. 70% zakażeń odmatczynej HIV dochodzi podczas porodu

Zakażenie wirusem HIV, choć nadal jest nieuleczalne, w świetle dzisiejszego stanu wiedzy medycznej, jest chorobą poddającą się leczeniu. Stało się tak dzięki wprowadzeniu w roku 1996 skojarzonego leczenia antyretrowirusowego, tzw. wysoce aktywnej terapii antyretrowirusowej (Highly Active Antiretroviral Therapy – HAART). Wprowadzenie leczenia spowodowało spadek liczby zachorowań na AIDS oraz spadek śmiertelności z tego powodu. Ma ono również znaczenie profilaktyczne, gdyż u osób objętych terapią antyretrowirusową (ARV) dochodzi do zmniejszenia ilości krążącego we krwi wirusa, co powoduje zmniejszenie zakaźności tych osób.

Liczba pacjentów leczonych ARV w Polsce wynosi obecnie około 5 401 osób, w tym 136 dzieci (dane na 31 maja 2011 r.) zakażonych HIV i chorych na AIDS, przy czym leczenie atyretrowirusowe tych dzieci, a także leczenie noworodków i niemowląt urodzonych przez matki zakażone HIV prowadzone jest bez ograniczeń i „kolejki oczekujących”.

Cel objęcia kompleksową opieką KAOS-HIV

Celem wdrożenia KAOS-HIV jest ciągła regularna ocena stanu zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem monitorowania skuteczności leczenia, pacjentów zakażonych HIV i chorych na AIDS leczonych lekami antyretrowirusowymi, finansowanymi przez Ministerstwo Zdrowia w ramach programów polityki zdrowotnej.

Wskazania do objęcia kompleksową opieką KAOS-HIV.

Objęcie świadczeniobiorcy zakażonego HIV leczeniem antyretrowirusowym prowadzonym w ramach Programu Polityki Zdrowotnej finansowanego przez Ministra Zdrowia pn. „Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce”.

Kwalifikacja do kompleksowej opieki KAOS-HIV

- Kwalifikacja do objęcia KAOS-HIV odbywa się w ramach porady specjalistycznej w poradni leczenia AIDS lub chorób zakaźnych i dotyczy świadczeniobiorców objętych leczeniem antyretrowirusowym.
- Świadczeniobiorca składa u świadczeniodawcy, realizującego w ramach umowy z Ministrem Zdrowia ww Program „Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce” deklarację wyboru, zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do zarządzenia.
- U pacjentów rozpoczynających leczenie w ramach KAOS – HIV przeprowadzana jest ocena wybranych parametrów zdrowotnych, zgodnie z poniższą tabelą.

Parametr	Wartość
Poziom limfocytów CD 4	
Poziom wirerii	

I.) data zdiagnozowania zakażenia HIV (*rok i miesiąc*)

II) liczba hospitalizacji związanych z leczeniem AIDS w ciągu ostatnich 2ch lat
(*proszę także podać rok i miesiąc ostatniej hospitalizacji*)

Świadczenia udzielane w ramach KAOS-HIV

Świadczenia w ramach kompleksowej opieki na pacjentem z zakażeniem HIV obejmują wykonywanie usług opieki zdrowotnej, umożliwiających regularne, kompleksowe leczenie pacjenta otrzymującego leki antyretrowirusowe, celem zmniejszenia częstości hospitalizacji.

Realizacja KAOS-HIV obejmuje wykonywanie kompleksowych porad specjalistycznych oraz regularnych badań laboratoryjnych i obrazowych zgodnie z określonym schematem.

Poradnia realizująca KAOS-HIV powinna być czynna w godzinach 8⁰⁰ -18⁰⁰

Świadczenia w tym zakresie obejmują w szczególności:

- 1) przeprowadzenie badania podmiotowego i przedmiotowego oraz wykonanie niezbędnych badań i konsultacji, z wyłączeniem badań potwierdzających wstępne rozpoznanie,
- 2) w przypadku wskazań medycznych wykonywanie innych czynności diagnostycznych, a w szczególności:
 - sekwencjonowanie genomu wirusa
 - badanie tropizmu wirusa do receptora CCR5
 - wymazy z: gardła, nosa, uszu, skóry
 - posiew płwociny, w tym na BK
 - serologia wirusów: CMV, HSV, EBV
 - serologia zakażenia Toxoplazmoza gondi
 - kwas mlekowy
 - hormon tarczycy
 - testosteron
 - PSA (1x w roku u mężczyzn powyżej 50 r. życia)
 - koagulogram
 - proteinogram
 - RTG kręgosłupa, kości, stawów
 - gastroskopia
 - rektoskopia
 - densymetria
 - ECHO serca
 - tomografia komputerowa
 - rezonans magnetyczny
- 3) konsultacje innych lekarzy specjalistów w razie potrzeby, a w szczególności w następujących dziedzinach medycyny:
 - choroby wewnętrzne
 - choroby zakaźne
 - neurologia

- psychiatria i/lub psychologia
- dermatologia i wenerologia
- laryngologia
- okulistyka
- chirurgia ogólna
- ginekologia i położnictwo
- stomatologia

Organizacja udzielania świadczeń KAOS-HIV:

Świadczenia w KAOS-HIV realizowane mogą być tylko przez świadczeniodawców wykonujących kontrakt z Ministrem Zdrowia na realizację Programu Polityki Zdrowotnej pn. „Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce”.

Świadczeniodawca realizujący program kompleksowej opieki nad pacjentem z zakażeniem HIV, udziela także porad - dla pacjentów nie spełniających ww kryteriów -kontraktowanych, rozliczanych i finansowanych na zasadach dotyczących realizacji świadczeń w poradniach specjalistycznych, zgodnie z załącznikiem 1a – świadczenia z zakresu chorób zakaźnych.

W ramach kompleksowej opieki nad pacjentem z zakażeniem HIV zakłada się przedstawiony poniżej schemat postępowania:

- porada dla pacjentów z zakażeniem HIV leczonych antyretrowirusowo wykonywana średnio co 4 tygodnie,
- porady lekarzy innych specjalności, zgodnie ze wskazaniami klinicznymi,
- zestaw badań diagnostycznych koniecznych do wykonania w trakcie rocznej opieki nad pacjentem z HIV objętym kompleksową opieką obejmujący:

liczba limfocytów CD4/CD8	3 (2- 4)
wiremia HIV	3 (2- 4)
morfologia z rozmazem	3 (2- 4)
mocz bad. ogólne	2 (2- 4)
glikemia	3 (2- 4)
bilirubina	2 (2- 3)
ALT	3 (2- 4)
AST	3 (2- 4)
GGTP	3 (2- 4)
ALP	2 (2- 4)
cholesterol całkowity	3 (2- 3)
cholesterol LDL	3 (2- 3)

cholesterol HDL	1
triglicerydy	3 (2- 3)
kreatynina	3 (2- 3)
mocznik	1 (1- 2)
sód	2
potas	2 (2- 3)
CPK	2 (1- 2)
wapń	1 (1- 2)
fosfor	1 (1- 2)
Kwas moczowy	1 (1- 2)
HBsAg	0 - 1 ¹⁾
Anty HBs	1 ¹⁾
Odczyny kiłowe	2 (1-2)
EKG	1
Skala oceny ryzyka sercowo-naczyniowego (Framinghram lub inna)	1
konsultacje u specjalisty chorób zakaźnych	12
konsultacje innych specjalistów	średnio 6

¹⁾ indywidualizacja wykonanych odczynów serologicznych w kierunku zakażeń HBV i HCV w zależności od wyjściowego stanu serologicznego oraz parametrów oceniających funkcję wątroby AST, ALT, GGTP, ALP.

Finansowanie KAOS-HIV odbywa się w ramach rocznej stawki kapitałowej, zgodnie z zapisami zawartymi w niniejszym zarządzeniu. Finansowanie porad specjalistycznych wynikających z planu leczenia tych pacjentów odbywa się ze środków świadczeniodawcy realizującego program.

Wymagania wobec oferentów realizujących program kompleksowej opieki nad pacjentem zakażonym HIV, leczonym ARV:

Personel i jego kwalifikacje:

- personel lekarski wymieniony w załączniku nr 1 lp. 32 w kol.: „warunki realizacji świadczeń” do rozporządzenia *Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2011 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ze zm.*

Specjalista chorób zakaźnych zatrudniony w wymiarze powyżej 25% czasu pracy wszystkich lekarzy poradni,

- pielęgniarka z co najmniej trzyletnim doświadczeniem w pracy z osobami żyjącymi z HIV i chorymi na AIDS

- współpraca z pracownikiem socjalnym, pedagogiem, pielęgniarką środowiskową i osobami zajmującymi się leczeniem narkomanii.

Wyposażenie w sprzęt i aparaturę świadczeniodawców realizujących program kompleksowej opieki nad pacjentem z zakażeniem HIV:

Wymagania dotyczące poradni chorób zakaźnych realizującej KAOS-HIV zgodne są z opisem w załączniku nr 3a do zarządzenia.

Warunki lokalowo - techniczne:

- pokój zabiegowy;
- możliwość pobrania materiału do badań, pozajelitowego podawania leków, opracowania materiału biologicznego, wykonywania drobnych zabiegów diagnostycznych i terapeutycznych w lokalizacji,
- dostęp do badań serologicznych, bakteriologicznych, mykologicznych, parazytologicznych i histopatologicznych,
 - pokój edukacyjny z punktem dietetycznym,
- dostęp do badań endoskopowych z możliwością histopatologicznego i mikrobiologicznego opracowania materiału.
- pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla pacjentów i osób towarzyszących, przy czym co najmniej jedna kabina ustępowa z umywalką powinna być dostępna dla pacjentów niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich,
- poczekalnia z szatnią dla pacjentów i osób towarzyszących.